

Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο TEI Αθήνας

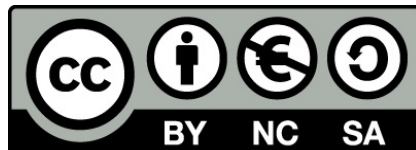

Κοινωνική Εργασία στην υγεία και ψυχική υγεία

Ενότητα 2: Ο αποϊδρυματισμός και η ανάπτυξη της κοινοτικής φροντίδας

Χάρης Ασημόπουλος, Ph.D., Επίκουρος Καθηγητής

Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Το περιεχόμενο του μαθήματος διατίθεται με άδεια Creative Commons εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ο σύγχρονος τρόπος φροντίδας της ψυχικής ασθένειας

1

- Ο σύγχρονος τρόπος φροντίδας της ψυχικής ασθένειας στη Δυτική Ευρώπη και τις ΗΠΑ άρχισε να διαμορφώνεται στα μέσα του 20ου αιώνα.
- Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο άρχισαν να επικρατούν νέες αντιλήψεις σχετικά με την ψυχική ασθένεια και τους ψυχικά ασθενείς. Αυτές άλλαξαν το σύστημα των ψυχιατρικών υπηρεσιών.

Το κίνημα του αποϊδρυματισμού

2

Αναπτύχθηκε το κίνημα του αποϊδρυματισμού, με την μείωση του πληθυσμού των ψυχικά ασθενών στα ψυχιατρεία, και την παράλληλη ανάπτυξη του μοντέλου της κοινοτικής φροντίδας της ψυχικής ασθένειας.

Η αλλαγή ήταν μαζικής κλίμακας, έλαβε τη μορφή ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και έγινε εφικτή ως αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης

- κοινωνικών,
- επιστημονικών, και
- τεχνολογικών παραγόντων.

Κοινωνικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης

3

Οι κοινωνικοί παράγοντες που συνέβαλαν στην ψυχιατρική μεταρρύθμιση αφορούν στις ιδεολογικές κοινωνικές εξελίξεις που διαμόρφωσαν το κοινωνικό κλίμα στις δεκαετίες του 1950 και του 1960.

Ιδεολογικές και κοινωνικές εξελίξεις

- ✓ Οδυνηρές εμπειρίες του παγκόσμιου πολέμου,
- ✓ ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης ως προς τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα,
- ✓ διεκδικήσεις δημιουργίας κράτους πρόνοιας,
- ✓ διαμαρτυρίες ενάντια στην κρατική αυθαιρεσία και αυταρχικότητα,
- ✓ πιέσεις διεύρυνσης των δημοκρατικών ελευθεριών,
- ✓ ανάπτυξη εργατικών αγώνων,
- ✓ διαμόρφωση νέου γυναικείου κινήματος,
- ✓ ανάπτυξη αντιρατσιστικών κινημάτων και κινήσεων ειρήνης.

Η αμφισβήτηση του θεσμού του ψυχιατρείου 1/2

5

- Όλες αυτές οι διεργασίες συνέργησαν ώστε να δημιουργηθεί νέα κοινωνική συνείδηση, όσον αφορά την έννοια της ελευθερίας σε σχέση με δικαιώματα, νόμους και θεσμούς.
- Αυτή συμπεριέλαβε και την αμφισβήτηση του θεσμού του ψυχιατρείου.
- Η ψυχιατρική ιδρυματική πραγματικότητα ταυτίσθηκε με την απώλεια βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αντιθεραπευτικότητα.

Η αμφισβήτηση του θεσμού του ψυχιατρείου 2/2

6

- Στο πλαίσιο αυτό εμφανίσθηκαν νέες προσεγγίσεις σε σχέση με την ιστορική, κοινωνική και επιστημονική διάσταση της ψυχικής ασθένειας και της κοινωνικής της διαχείρισης.
- Διαμόρφωσαν ένα πλέγμα θεωριών με ισχυρή κοινωνική επιρροή που έδειξε το θεσμό του ψυχιατρείου να επιτελεί λειτουργίες κοινωνικού ελέγχου, να ταυτίζεται με την απώλεια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να ασκεί βία και να λειτουργεί αντιθεραπευτικά.

Επιστημονικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 1/5

7

Οι επιστημονικοί παράγοντες που συνέβαλαν στην ψυχιατρική μεταρρύθμιση αφορούν σε μελέτες που επικέντρωσαν στη ζωή στο ψυχιατρείο και ήταν αποκαλυπτικές των επιπτώσεων που αυτή είχε στην κατάσταση των ψυχικά ασθενών.

Επιστημονικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 2/5

8

Σχετικά, ο Barton (1959) παρατήρησε ότι οι ψυχικά ασθενείς που ζούσαν για έτη στο ψυχιατρείο, εμφάνιζαν το σύνδρομο της ιδρυματικής νεύρωσης που χαρακτηρίζεται από:

- ✓ έλλειψη πρωτοβουλίας,
- ✓ απάθεια,
- ✓ απόσυρση,
- ✓ ενδοτικότητα σε αυτούς που έχουν την εξουσία, και
- ✓ υπερβολική εξάρτηση από το ψυχιατρείο.

Επιστημονικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 3/5

9

Οι Wing and Brown (1970) συμπέραναν:

- ✓ ότι οι κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν στο ψυχιατρείο (περιορισμός, έλλειψη ερεθισμάτων, ρουτίνα, έλλειψη σχέσεων, αποπροσωποποίηση) σχετίζονται με τις ιδρυματικές συμπεριφορές των μακράς διάρκειας σχιζοφρενών και
- ✓ ότι αυτές επηρεάζουν την κατάστασή τους.

Επιστημονικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 4/5

10

Η μελέτη του Goffman (1961) έδειξε ότι όλες οι δραστηριότητες της ζωής των ασθενών στο ψυχιατρείο περιορίζονται ασφυκτικά στον ίδιο, απονεκρωμένο από άλλα ερεθίσματα, χώρο και συντελούνται υπό την εποπτεία μιας εξουσίας.

Οι έγκλειστοι υφίστανται υπό την αυθεντία του προσωπικού διεργασία αλλοτρίωσης η οποία τους παθητικοποιεί και τους οδηγεί στην ολοκλήρωση της ιδρυματικής τους καριέρας.

Επιστημονικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 5/5

11

- Οι μελέτες έδειξαν ότι ενώ ψυχικά ασθενείς παρέμεναν στο ψυχιατρείο για να θεραπευθούν από τις διεργασίες της ασθένειάς τους τελικά η παραμονή τους είχε αντίθετα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα, με επιπτώσεις στη βαθμιαία έκπτωση της λειτουργικότητάς τους.
- Η ζωή στο ψυχιατρείο σχετίσθηκε με στίγμα, απόσυρση από κοινωνικούς ρόλους, περιορισμό κοινωνικών προσδοκιών, ρήξη των οικογενειακών δεσμών και του κοινωνικού δικτύου υποστήριξης, αποπροσωποποίηση, εξαθλίωση και κακοποίηση.

Τεχνολογικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 1/2

12

Οι τεχνολογικοί παράγοντες που συνέβαλαν στην ψυχιατρική μεταρρύθμιση αφορούσαν σε εξελίξεις στην ψυχοφαρμακολογία. Η ανακάλυψη, στη δεκαετία του 1950, της χλωροπρομαζίνης και άλλων σύγχρονων αντιψυχωσικών και αντικαταθλιπτικών φαρμάκων βοήθησαν:

- ✓ στην άμβλυωση των ακραίων και σοβαρών συμπτωμάτων της ψυχικής ασθένειας, και
- ✓ στη σχετική πρόληψη και τον έλεγχο των υποτροπών και των κρίσεων.

Τεχνολογικοί παράγοντες της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 2/2

13

Τα φάρμακα αυτά μπόρεσαν, ως ένα βαθμό:

- ✓ να βγάλουν τους ψυχικά ασθενείς από τον κόσμο των παραληρητικών τους σκέψεων, και
- ✓ να διευκολύνουν τον πειραματισμό των ψυχιάτρων σε εναλλακτικές λύσεις απέναντι στις λειτουργίες του παραδοσιακού ιδρυματικού ψυχιατρείου με την έξοδο των ψυχικά ασθενών από αυτό.

Αποϊδρυματισμός και κοινοτική φροντίδα

14

Η αμφισβήτηση του θεσμού του ψυχιατρείου και η αναζήτηση νέων εμπειριών ψυχοκοινωνικής φροντίδας των ψυχικά ασθενών οδήγησαν στην Ευρώπη, την περίοδο των δεκαετιών του 1950 και του 1960, στην ανάπτυξη κινήματος αποϊδρυματισμού.

Ο αποϊδρυματισμός είχε στόχο:

- ✓ την έξοδο των ψυχικά ασθενών από τα ψυχιατρεία,
- ✓ την αποφυγή νέων εισαγωγών σε αυτά και
- ✓ την ανάπτυξη εναλλακτικών υπηρεσιών φροντίδας της ψυχικής ασθένειας, εγκατεστημένων στην κοινότητα.

Η έννοια της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης

15

- Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση είναι διαδικασία που έχει στόχο να υποστηρίξει τα άτομα με έκπτωση λειτουργικότητας από ψυχική ασθένεια να επιτύχουν ένα όσο το δυνατόν καλύτερο επίπεδο ανεξάρτητης λειτουργίας στην κοινότητα.
- Συνεπάγεται τόσο τη βελτίωση των ικανοτήτων τους όσο και την εισαγωγή περιβαλλοντικών αλλαγών ώστε να έχουν μια όσο το δυνατόν καλύτερη ποιότητα ζωής.

Μέτρα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης 1/4

16

Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση προϋποθέτει την συντονισμένη εφαρμογή μέτρων:

- ✓ κλινικής,
- ✓ λειτουργικής,
- ✓ ψυχολογικής,
- ✓ κοινωνικής αλληλεπίδρασης,
- ✓ στεγαστικής,
- ✓ εκπαιδευτικής και
- ✓ επαγγελματικής φροντίδας.

Μέτρα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης 2/4

17

- **Η κλινική φροντίδα** σκοπό έχει τη μείωση της ψυχιατρικής συμπτωματολογίας, των υποτροπών και της ψυχιατρικής νοσηλείας.
- **Η λειτουργική φροντίδα** αναφέρεται στη βελτίωση της λειτουργικότητας των προβληματικών δεξιοτήτων ώστε τα άτομα να ανταποκρίνονται σε κοινωνικές συμπεριφορές και ρόλους όσο το δυνατόν περισσότερο αυτόνομα.

Μέτρα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης 3/4

18

- **Η ψυχολογική φροντίδα** αναφέρεται στην ενίσχυση της αυτοεικόνας μέσω εμπειριών που ενθαρρύνουν τον αυτοέλεγχο, την αυτονομία και την κινητοποίηση.
- **Η φροντίδα κοινωνικής αλληλεπίδρασης** αναφέρεται σε παρεμβάσεις ανάπτυξης ενός προσωπικού κοινωνικού δικτύου το οποίο να είναι δυνατό να υποστηρίξει τα άτομα συναισθηματικά και πρακτικά.

Μέτρα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης 4/4

19

- **Η στεγαστική φροντίδα** αναφέρεται στην εξασφάλιση ενός περιβάλλοντος με όσο το δυνατόν κανονικές συνθήκες ζωής μέσα στην κοινότητα.
- **Η εκπαιδευτική και η επαγγελματική φροντίδα** αναφέρεται στην παροχή ευκαιριών κατάρτισης και εξασφάλισης κάποιου τύπου εργασιακής απασχόλησης, από προστατευμένη εργασία έως θέση στην ελεύθερη αγορά εργασίας.

Σκοπός της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης

- Σκοπός της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης είναι η κοινωνική ενσωμάτωση, η μείωση της έκθεσής σε βλαπτικές συνθήκες, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις της ιδρυματικής περίθαλψης, και στην ενδυνάμωση για την αντιμετώπιση της ζωής στην κοινότητα.
- Αποτελεί βασική αρχή της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και ταυτίζεται με τις προσπάθειες για τον αποϊδρυματισμό και την ανάπτυξη κοινοτικού τύπου υπηρεσιών.

Ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και κοινότητα

- Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση ταυτίζεται με την κοινότητα, ως το φυσικό κοινωνικό πεδίο όπου με δυναμικό τρόπο αλληλεπιδρούν οι ανθρώπινες σχέσεις που προσδιορίζουν την ψυχοκοινωνική κατάσταση του ατόμου και επηρεάζουν την εξέλιξη, τις επιπτώσεις αλλά και την αντιμετώπιση του ψυχικού προβλήματος.
- Στόχος της σύγχρονης ψυχιατρικής είναι όλα τα προβλήματα ψυχικής υγείας να αντιμετωπίζονται με την παραμονή των ασθενών στην κοινότητα.

Η κατάλληλη φροντίδα των ασθενών πηγάζει από αρχές που σχετίζονται με:

22

- την διάγνωση,
- την έγκαιρη παρέμβαση,
- τη λογική χρήση των θεραπευτικών μεθόδων,
- την αρχή του συνεχούς της φροντίδας,
- την ποικιλία των υπηρεσιών και την αποτελεσματικότητά τους,
- την ολοκληρωμένη και συντονισμένη αντιμετώπιση στην κοινότητα,
- την ισότιμη μεταχείριση,
- την συνεργασία με τις οικογένειες,
- τον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων, και
- την εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας.

Μονάδες και κοινοτικές υπηρεσίες φροντίδας της ψυχικής υγείας

23

- Σύμφωνα με το νόμο 2716/99 για την ψυχική υγεία, οι Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας μας διαιρούνται σε Τομείς Ψυχικής Υγείας (Το. Ψ.Υ) με κριτήρια γεωγραφικά και πληθυσμιακά.
- Στους Το.Ψ.Υ εντάσσονται οι Μονάδες Ψυχικής Υγείας (Μ.Ψ.Υ) που παρέχουν υπηρεσίες ψυχικής υγείας στα άτομα με ψυχικές διαταραχές που κατοικούν ή διαμένουν στην περιοχή αρμοδιότητας του Τομέα.

Κέντρο Ψυχικής Υγείας (Κ.Ψ.Υ)

24

- Αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα του Το.Ψ.Υ, το συντονιστικό κέντρο των παρεμβάσεων στην κοινότητα. Παρέχει στον πληθυσμό ευθύνης δωρεάν υπηρεσίες συμβουλευτικής, διάγνωσης, θεραπείας και αποκατάστασης.
- Η φροντίδα που παρέχει για την ψυχική υγεία είναι ψυχιατρική, ψυχολογική, ψυχοθεραπευτική, κοινωνική, νοσηλευτική, μέσω παρεμβάσεων σε επίπεδο εξωτερικού ιατρείου, κατ' οίκον επισκέψεων, κοινοτικών δράσεων.

Ψυχιατρικός Τομέας Νοσοκομείου

25

- Έχει την έδρα του στο Γενικό Νοσοκομείο, η δύναμή του ανέρχεται συνήθως σε 20 κλίνες και αποστολή του είναι η παροχή ενδονοσοκομειακής περίθαλψης σε όσους την έχουν ανάγκη, καθώς και η οργάνωση της μετανοσοκομειακής φροντίδας σε συνεργασία με τις κοινοτικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- Η ενδονοσοκομειακή περίθαλψη περιλαμβάνει διαγνωστικές εξετάσεις, νοσηλεία, θεραπευτικές (ψυχοφαρμακοθεραπεία, ψυχοθεραπεία, συμβουλευτική ή/και θεραπεία οικογένειας, εργοθεραπεία κ.λ.π) και κοινωνικές παρεμβάσεις.

Νοσοκομείο Ημέρας

26

- Είναι μονάδα μερικής νοσηλείας. Απευθύνεται σε άτομα που ενώ έχουν ανάγκη νοσηλείας δεν χρειάζεται να αποκοπούν τελείως από το οικογενειακό τους περιβάλλον.
- Παρέχει ένα περιβάλλον που θυμίζει περισσότερο σπίτι παρά νοσηλευτικό ίδρυμα και λειτουργεί σύμφωνα με τις αρχές της θεραπευτικής κοινότητας.
- Λειτουργεί από το πρωί έως το απόγευμα, και μετά ο ασθενής επιστρέφει στο σπίτι του.

Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης

27

Πρόκειται για ένα διαρθρωμένο σύνολο από κατάλληλες υπηρεσίες που προορίζονται

- τόσο για τη θεραπεία
- όσο και για την αποκατάσταση.

Δεν είναι πάντα χώροι χρόνιας διαμονής. Αντίθετα η παραμονή σε αυτές και η παρακολούθηση έχει σαν πρωταρχικό σκοπό την αποκατάσταση.

Κέντρο Ημέρας

- Είναι Μονάδα που απευθύνεται σε άτομα τα οποία έχουν ανάγκη βελτίωσης των δεξιοτήτων καθημερινής διαβίωσης και κοινωνικότητας. Λειτουργεί πρωί και απόγευμα, με δομημένο πρόγραμμα που βοηθά το άτομο να αντιμετωπίσει πολλές από τις δυσκολίες του.
- Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δραστηριότητες που σχετίζονται με την αυτοφροντίδα, την κοινωνική συμμετοχή, την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων και τη προετοιμασία του ατόμου για συμμετοχή σε επαγγελματικού τύπου δραστηριότητες.

Δομές Φιλοξενίας και Διαμονής

Πρόκειται για Μονάδες που διασφαλίζουν το βασικό δικαίωμα του κάθε ανθρώπου στην αξιοπρεπή διαβίωση στην κοινότητα.

Οι Δομές Διαμονής διακρίνονται, ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες των ατόμων που φιλοξενούνται σε αυτές, σε:

- Προστατευμένα Διαμερίσματα
- Ξενώνες
- Οικοτροφεία

Ξενώνας 1/2

30

- Είναι Μονάδα που φιλοξενεί άτομα με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα για διαβίωση, θεραπεία και υποστήριξη με σκοπό την επίτευξη ικανοποιητικού βαθμού ανεξάρτητης ζωής στην κοινότητα.
- Σε έναν Ξενώνα φιλοξενούνται:
  - ✓ άτομα που δεν έχουν οικογενειακό περιβάλλον ή
  - ✓ άτομα για τα οποία κρίνεται ότι είναι θεραπευτική η προσωρινή απομάκρυνση από το περιβάλλον της οικογένειάς τους.

Ξενώνας 2/2

31

- Η δυναμικότητα ενός Ξενώνα δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10 άτομα.
- Οι Ξενώνες διαβαθμίζονται, ανάλογα με το χρόνο παραμονής σε αυτούς σε βραχείας, μέσης και μακράς διάρκειας παραμονής.
- Η υποστήριξη των Ξενώνων διαβαθμίζεται ανάλογα με την παρουσία του προσωπικού σε αυτούς σε υψηλού βαθμού (24ωρη παρουσία προσωπικού) -μέσου βαθμού (κατώτερη του 24ωρου παρουσία προσωπικού) - χαμηλού βαθμού (περιοδική παρακολούθηση και υποστήριξη των ενοίκων).

Οικοτροφεία 1/2

32

Τα Οικοτροφεία είναι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης υψηλού βαθμού προστασίας στα οποία φιλοξενοούνται για διαβίωση υποστήριξη και θεραπεία άτομα με ψυχικές διαταραχές με σκοπό να διασφαλιστεί η παραμονή τους στην κοινότητα και η συνέχιση των σχέσεων αυτών των ατόμων με τη ζωή και τη δράση της τοπικής κοινωνίας.

Οικοτροφεία 2/2

33

- Ο αριθμός των ατόμων που φιλοξενούνται σε ένα Οικοτροφείο δεν μπορεί να ξεπερνά τα 20.
- Μπορεί να είναι ή άτομα που χρειάζονται ψυχογηριατρική φροντίδα ή άτομα με νοητική υστέρηση και δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές ή άτομα που μπορούν να ζουν στην κοινότητα αλλά επειδή έχουν χαμηλό βαθμό αυτοδυναμίας έχουν ανάγκη από μια στεγαστική δομή υψηλής προστασίας.

Προστατευμένα Διαμερίσματα 1/2

Τα προστατευμένα διαμερίσματα είναι χώροι στέγασης σε πολυκατοικίες ή μονοκατοικίες ατόμων με ψυχικές διαταραχές ή νοητική υστέρηση με δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές τα οποία έχουν αυξημένες αλλά όχι πλήρεις ικανότητες αυτοφροντίδας και αυτοεξυπηρέτησης.

Προστατευμένα Διαμερίσματα 2/2

35

- Σε ένα προστατευμένο διαμέρισμα δεν μπορούν να διαμένουν περισσότερα από 4 άτομα.
- Η ψυχοκοινωνική φροντίδα που παρέχεται σε αυτά τα άτομα έχει σκοπό την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής ανεξαρτησίας, αυτονομίας και αποτελεσματικότητας τους, ώστε να λειτουργήσουν στην κοινότητα με επιτυχία και στόχο την πλήρη αυτόνομη διαβίωση.

Μονάδες Παιδιών και Εφήβων

- Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης Στεγαστικού Τύπου δεν απευθύνονται μόνο σε ενήλικες ή υπερήλικες αλλά καλύπτουν και ανάλογες ανάγκες **παιδιών και εφήβων**.
- Σε αυτήν τη περίπτωση γίνεται λόγος για Ξενώνες και Οικοτροφεία Παιδιών και Εφήβων.
- Στόχος αυτών των μονάδων είναι, όπως και στην περίπτωση των ενηλίκων, η υπέρβαση της ανάγκης για ιδρυματική περίθαλψη.

Μονάδες Επαγγελματικής Κατάρτισης και Αποκατάστασης

37

- Σε όλο σχεδόν τον κόσμο, τα κυριότερα εργαλεία για την επαγγελματική αποκατάσταση και την εργασιακή επανένταξη των ατόμων που λόγω της ψυχικής πάθησης τους υφίστανται αποκλεισμό από την αγορά εργασίας είναι οι **Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις**.
- Είναι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν στόχο τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης για άτομα που ανήκουν σε ομάδες πληθυσμού που λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους έχουν δυσκολία πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

Το μοντέλο λειτουργίας των Μονάδων κοινοτικής φροντίδας της ψυχικής υγείας

38

Το μοντέλο λειτουργίας των Μονάδων στόχο έχει το:

- ✓ πώς μπορούν να βοηθηθούν τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας,
- ✓ πως αυτή η βοήθεια μπορεί να συνδεθεί με την ενεργή υποστήριξη της οικογένειας και της κοινότητας,
- ✓ πως μία ομάδα ασθενών μπορεί να διευκολυνθεί ώστε να μάθει και να βοηθήσει ο ένας τον άλλο,
- ✓ πως μία ομάδα προσωπικού μπορεί να διευκολυνθεί ώστε να συνεργαστούν στενά τα μέλη της για να στηρίξουν την ομάδα και τους ασθενείς και
- ✓ πως ολόκληρη η προσπάθεια της Μονάδας μπορεί να παραμείνει επικεντρωμένη στο βασικό της έργο και επιπλέον συνδεδεμένη με το κοινοτικό περιβάλλον.

Χαρακτηριστικά του μοντέλου λειτουργίας των Μονάδων 1/5

39

- Η παροχή ομαδικού τύπου φροντίδας και ανάπτυξης δραστηριοτήτων σαν μέθοδος πρακτικής.
- Η διεπιστημονική λειτουργία της ομάδας προσωπικού, που στελεχώνεται από τις ειδικότητες του ψυχίατρου, του ψυχοθεραπευτή, του ψυχολόγου, του κοινωνικού λειτουργού, του εργοθεραπευτή, του ψυχοπαιδαγωγού και του νοσηλευτή.

Χαρακτηριστικά του μοντέλου λειτουργίας των Μονάδων 2/5

40

- Η ψυχοδυναμική προσέγγιση ως η υποστηρικτική θεωρία, που δίνει το πλαίσιο της εξέτασης της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στα συνειδητά και ασυνείδητα στοιχεία που φέρουν οι ασθενείς τόσο ατομικά όσο και στην ομάδα τους, καθώς και στην αλληλεπίδρασή αυτών με την ομάδα του προσωπικού.

Χαρακτηριστικά του μοντέλου λειτουργίας των Μονάδων 3/5

41

- Η διαχείριση του περιβάλλοντος ως πεδίο υποστήριξης και συναισθηματικού κρατήματος των ασθενών και των αλληλεπιδράσεών τους, μέσω:
  - της δημιουργίας ατμόσφαιρας εμπιστοσύνης
  - της παροχής κατάλληλων ορίων για τη συμπεριφορά
  - την έκφραση του συναισθήματος
  - της αμοιβαιότητας και ανοχής στις σχέσεις ώστε να αισθάνονται ότι τους νοιάζονται και τους φροντίζουν
  - της κατάλληλης αναχαίτισης του άγχους και της επίλυσης των συγκρούσεων.

Χαρακτηριστικά του μοντέλου λειτουργίας των Μονάδων 4/5

42

- Η παροχή πλαισίου υποστήριξης των μελών του προσωπικού, μέσω ενός συστήματος κλινικών και διοικητικών συναντήσεων, εξωτερικής ψυχαναλυτικού τύπου εποπτείας και ευκαιριών διαρκούς εκπαίδευσης.
- Ο κοινωνικός προσανατολισμός των δραστηριοτήτων με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής λειτουργικότητας των ασθενών.

Χαρακτηριστικά του μοντέλου λειτουργίας των Μονάδων 5/5

43

- Η παροχή πλαισίου ατομικών και ομαδικών θεραπειών:
- ✓ ψυχιατρική παρακολούθηση και φαρμακευτική αγωγή,
- ✓ ατομική ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία και
- ✓ ομαδική θεραπεία,
- ✓ σε συνδυασμό με συστηματική συμβουλευτική και υποστηρικτική εργασία με τις οικογένειες.

Τα θετικά αποτελέσματα των παρεμβάσεων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης

44

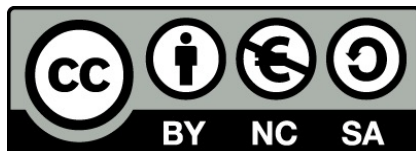
- Τα θετικά αποτελέσματα παρεμβάσεων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης σχετίζονται :
  - ✓ Με παράλληλη θεραπευτική φροντίδα
  - ✓ που συνδυάζει μακρόχρονη ατομική ψυχοθεραπεία,
  - ✓ με όσο το δυνατόν ελάχιστα αναγκαία φαρμακοθεραπεία,
  - ✓ με ανάπτυξη παρεμβάσεων προαγωγής της ψυχικής υγείας της κοινότητας μέσω διάφορων δραστηριοτήτων όπως ημερίδες πολιτιστικές εκδηλώσεις, προώθηση φυλλαδίων για τη ψυχική υγεία στη κοινότητα, ενίσχυση του εθελοντισμού και παρεμβάσεων σχετικά με την προκατάληψη.

Αποτελέσματα της φροντίδας των ασθενών σε Μονάδες στην κοινότητα

45

- ✓ Ύφεση της συμπτωματολογίας.
- ✓ Ενδυνάμωση εικόνας εαυτού και αύξηση της αυτοεκτίμησης.
- ✓ Βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων και της κοινωνικής λειτουργικότητας.
- ✓ Αίσθηση σκοπού και δομής στην καθημερινότητα.
- ✓ Εξασφάλιση δικτύου σχέσεων και κοινωνικής υποστήριξης.
- ✓ Θεραπευτική συνέχεια με περιορισμένη φαρμακευτική αγωγή.
- ✓ Μειωμένες πιθανότητες νοσηλείας και καλύτερη ποιότητα ζωής.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας, Χάρης Ασημόπουλος 2014. Χάρης Ασημόπουλος. «Κοινωνική Εργασία στην υγεία και ψυχική υγεία. Ενότητα 2: Ο αποϊδρυματισμός και η ανάπτυξη της κοινοτικής φροντίδας ». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: ocp.teiath.gr.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό. Οι όροι χρήσης των έργων τρίτων επεξηγούνται στη διαφάνεια «Επεξήγηση όρων χρήσης έργων τρίτων».

Τα έργα για τα οποία έχει ζητηθεί και δοθεί άδεια αναφέρονται στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Επεξήγηση όρων χρήσης έργων τρίτων

© Δεν επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, παρά μόνο εάν ζητηθεί εκ νέου άδεια από το δημιουργό.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου και η δημιουργία παραγώγων αυτού με απλή αναφορά του δημιουργού.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-SA
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού, και διάθεση του έργου ή του παράγωγου αυτού με την ίδια άδεια.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-ND
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού.
Δεν επιτρέπεται η δημιουργία παραγώγων του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού.
Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC-SA
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού, και διάθεση του έργου ή του παράγωγου αυτού με την ίδια άδεια
Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC-ND
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού.
Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου και η δημιουργία παραγώγων του.

διαθέσιμο με άδεια CCO Public Domain
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, η δημιουργία παραγώγων αυτού και η εμπορική του χρήση, χωρίς αναφορά του δημιουργού.

διαθέσιμο ως κοινό κτήμα
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, η δημιουργία παραγώγων αυτού και η εμπορική του χρήση, χωρίς αναφορά του δημιουργού.

χωρίς σήμανση
Συνήθως δεν επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

